

BREGNBJERGNYT

Nr. 2.

december

1966

Stort udvidet JULENUMMER

Vor lille avis er, som De kan se, i anledning af julen udkommet med en særlig stor og spændende festudgave.

Teksten er blevet trykt på en anden måde, og antallet af sider er blevet forøget, men som vi tidligere har sagt: vi må jo have lov til at eksperimentere for at se, hvad folk synes om os.

Vi må jo ikke glemme, at det væsentlige ikke er udseendet, men indholdet. - Hvis De studerer det grundigt, kan vi love Dem, at De nok får stof til eftertanke i juledagene.

(red.)

God fornøjelse!

Glædelig jul!!

Godt nytår!!!

O P L Æ G T I L D E B A T

Der har ikke i mange år været så stor uro omkring den danske skole som den, vi har oplevet den sidste halve snes år.

I 1958 blev vedtaget en ny skolelov, der på en række områder skabte betydelige forandringer i skolens daglige arbejde. De lovgivende myndigheder tegnede et mønster, der på væsentlige punkter adskilte sig fra den opbygning, man var vant til (jfr. tegningerne på næste side).

Fig. 1 og fig. 2 viser skolen til 1958. I en skolelov af 1881 (fig. 1) indførtes en 4-årig realskole (eller rettere præliminærskole), der tog sine elever fra grundskolens 5. klasse og sluttede med eksamen efter 9 års skolegang.

I skoleloven af 1903 blev der skabt mulighed for at lade eleverne følge det skoleforløb, der er vist på fig. 2: efter 5. klasse går eleverne til mellemskoleprøve og deles herefter i mellemskoleklasser og "fri-mellem". - Mellemskoleeksamen tages efter 9 års skolegang, og herefter kan egnede og interesserede elever fortsætte i realklassen for så efter 12 års skolegang at tage en realeksamen, der indeholder et noget mindre pensum end præliminæreksamen.

De to opbygninger fik lov at eksistere side om side til 1958, hvor den nugældende eksamensordning indførtes.

1958-skolen (se fig. 3) deler efter 5. klasse eleverne i a-klasser og b-klasser (b-klasserne for de mest bogligt begavede elever). Denne deling foretages ikke efter nogen egentlig prøve. - I øvrigt kan man under visse forudsætninger undlade at foretage en deling af eleverne efter 5. klasse. Klasserne fortsætter i så fald udelt i de såkaldte c-klasser.

Skolens overbygning og mulighederne for overgangen til 8. klasse eller I realklasse fremgår af tegningen. - Det afgørende nye ved 1958-skolen er, at begge de to forløb i skolens overbygning afsluttes med en statskontrolleret prøve.

Også indholdet i de forskellige fag var i 1958-loven genstand for en kritisk gennemgang, og der var på mange områder tale om en meget mærkbar modernisering eller a jourføring af stoffet.

Lovændringen, der blev gennemført, mens Jørgen Jørgensen var undervisningsminister, fulgtes op af den såkaldte "blå betænkning".

I denne betænkning (en bog på 300 sider, der hurtigt blev suppleret med bind II på 286 sider) blev foretaget en gennemgang af hele den traditionelle fagkreds, og i dette stort anlagte forsøg til fordeling af undervisningsstof i de forskellige klasser bemærkede man, at der var foretaget et betydeligt oprydningsarbejde: stof, der måtte anses for forældet, blev skubbet i baggrunden eller helt udeladt, og helt nye emner blev foreslået. Generelt må man konstatere, at teknisk betonedede fag som matematik og fysik/kemi var udsat

for den kraftigste reformation! Eksempelvis kan nævnes, at dampmaskinen ikke mere gennemgås i fysiktimen, hvorimod atomreaktoren optager et par sider i lærebogen; kvotientrækker og differensrækker er ikke mere at finde i realklassernes matematikbog, hvorimod regnestokken har fået en central placering.

Den største opmærksomhed samlede sig ganske naturligt om det indhold, der var lagt i skolens nye overbygning: 8. og 9. klasse (10. kl.).

Mens der er foretaget ret væsentlige forandringer i skolens 7 første årgange, og mens vi finder afgørende ændringer i det stof, der kræves tilegnet til realeksamen, så er det dog i følge sagens natur i 8., 9. og 10. klasserne, vi må søge de store nyskabelser.

Timeplanen for disse klasser indeholder for alle eleverne dansk, regning, gymnastik, religion og orientering; sidstnævnte fag er et bredt anlagt fag, der rummer elementer fra en række "gamle" fag såsom geografi, historie, samfundslære m.m. - Hertil kommer så en række valgfrie fag: sløjd, motorlære, tysk, engelsk, matematik, maskinskrivning, regnskabsføring o.s.v., som eleverne (med forældrenes samtykke) kan "fylde skemaet op med".

Det er ganske naturligt, at 58-loven for lærerne satte en kursusaktivitet i gang, som man næppe før har set magen til. Alle følte behov for omskoling, og specielt med hensyn til undervisningen i 8. og 9. klasserne måtte en lærer ofte påtage sig at undervise i fag, som han ikke tidligere havde haft nogen mulighed for at uddanne sig i.

I 1960 gik de første hold elever til eksamen efter den nye lovs bestemmelser. Det blev en eksamen, hvor de færreste lærere følte sig overbevist om, at de var nået frem til netop det mål, der forventedes.

Usikkerheden i disse første år var stor, og hele skolearbejdet var præget af stor uro; en usikkerhed som alle imidlertid forsøgte at holde væk fra skolestuen, idet eleverne naturligvis i så høj grad det var muligt havde krav på ro omkring arbejdet.

Der er nu gået så lang tid efter lovens ikrafttræden, at der er skabt klaring omkring mange forhold, og alt i alt tør man sige, at skolen nu har et nogenlunde fast tag også i de mange "nye" fag.

.....

Når der i det foregående er trukket en linje gennem de senere års skoleudvikling, kunne det opfattes som et tilbageblik over en udvikling, efter at man nu er ved at nå frem til målet - efter at tilblivelsesprocessen for den mere moderne danske skole kunne synes at nærme sig en afslutning.

En orientering om 1958-lovens indhold kunne endda synes berettiget, idet mange af de forældre, hvis børn går eller vil

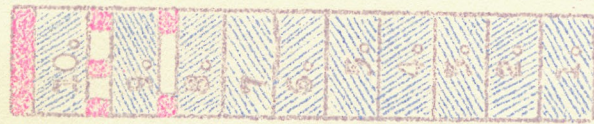

fig. 4.

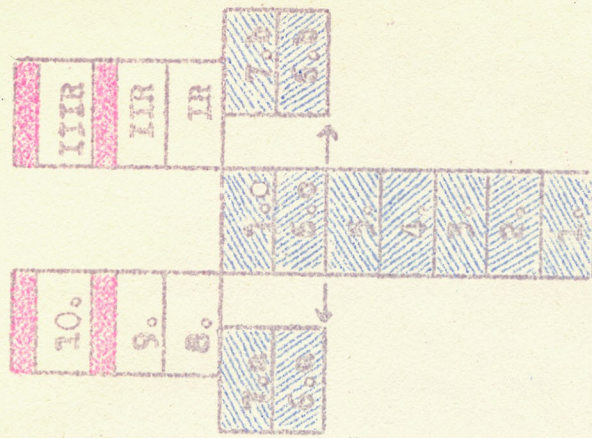

fig. 5.

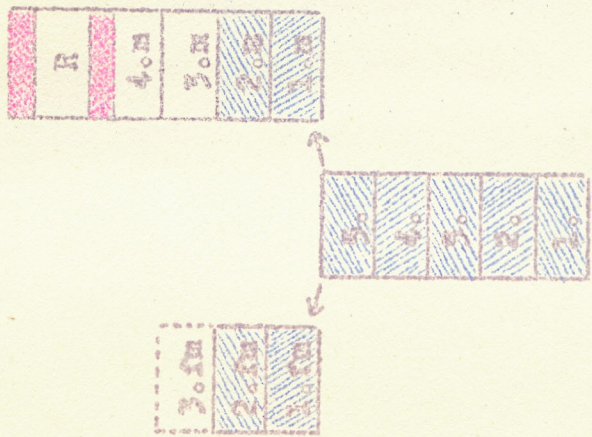

fig. 2.

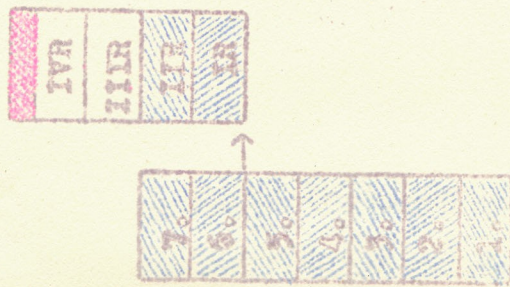

fig. 1.

De RØDE blokke viser placering af statskontrollerede prøver.
 Blå skravering angiver pligtige skolegang.

komme til at gå i skolens ældste klasser, hvor de store ændringer som nævnt er sket, selv har gået i den "gamle" skole og derfor næppe kan være fortrolig med skolen af i dag!

Hovedsigtet med denne artikel er imidlertid at pege på visse træk hos "skolen af i morgen".

Der har de sidste par år været tydelige tegn på, at endnu en skolelov var under udvikling; en lov, der formentlig vil komme til at virke endnu mere revolutionerende end 1958-loven gjorde! Netop i dette efterår har man kunnet spore en aktivitet, der sikkert må tages som udtryk for, at en ny lovændring vil være en realitet i løbet af få år.

Man kan formode, at det bliver undervisningsminister K. B. Andersen, der fremlægger det nye lovforslag i folketinget, og ministeren har da også ved forskellige lejligheder berørt nogle af de forhold, der vil blive forsøgt ændret.

For et par måneder siden udsendte hovedstyrelsen i Danmarks Lærerforening en pjece - "OPLÆG TIL DEBAT" - hvor man forsøger at skitsere retningslinjerne for de kommende års udvikling inden for folkeskolen, og hvor man forsøger at vurdere de mange pædagogiske (og økonomiske) problemer, der vil rejse sig.

Der er sat en udvikling i gang, som sikkert hverken kan eller bør bremses. - Der skal i det følgende peges på nogle af de forhold, der må formodes at blive hovedemner, når den ventede strukturdebat sætter ind.

Igennem en meget lang årrække har undervisningspligten i Danmark været 7 år. Dette tal er nu kommet i søgelyset, og man må regne med, at åremålet vil blive søgt ændret til 10 år.

Ønsket om en så vidtgående ændring begrundes med, at de krav, der stilles til den unge, der forlader skolen, er langt større nu end de nogensinde har været. Han skal være i besiddelse af en større almen orientering, og han må være mere moden. Det kan forekomme selvmodsigende, når også den øgede fritid nævnes i denne forbindelse; men man understreger, at der vil kunne opstå store sociale problemer, hvis de unge ikke oplæres til at udnytte deres fritid på en fornuftig måde og gennem undervisning ledes ind i fornuftige interesseområder.

10 års undervisningspligt nævnes som et mål, og som et overgangsled kan man forestille sig, at 8. og 9. skoleår gøres obligatoriske. - Det er imidlertid værd at bemærke, at de 9 eller 10 års undervisning ikke nødvendigvis skal foregå i folkeskolen. - Der vil formentlig blive åbnet mulighed for, at den unge kan aftjene de sidste år af sin "skolepligt" på f.eks. en efterskole eller ungdomsskole.

I de nuværende 8. og 9. klasser undervises eleverne i en række "valgfrie" fag. - Eleverne kan, i det omfang det er praktisk muligt, fylde en betydelig del af deres eget skoleskema op med fag, som den enkelte elev har særlig interesse i, har specielt gode anlæg for eller mener i særlig grad at få brug for.

I 8. klasse kan eleverne på den måde disponere over 9-10 timer, og i 9. klasse er der plads til 14 valgfrie timer.

Dertil kommer, at der allerede under den gældende ordning er muligheder for, at en elev fra 8.-9. klasse kan forberede sig til TEKNISK FORBEREDELSESEKSAMEN; det er en prøve, der kan aflægges af elever, der er i stand til at tilegne sig en ret betydelig kunnen inden for fagene regning/matematik og fysik/kemi, hvorimod der ikke kræves en tilsvarende viden inden for orienteringsfagene og i sprog.

Holder man sig disse forhold for øje, virker det måske knap så sensationelt, når der i oplægget til den ventede strukturændring i aller højeste grad rokkes ved REALEKSAMEN.

Spørgsmålet vedrørende evt. afskaffelse af realeksamen er et af brændpunkterne i hele debatten omkring morgendagens skole. Netop hér, hvor man rører ved den folkeskoleeksamen, der af mange anses for at være den bedste grunduddannelse, en dreng eller en pige kan få, vil meningene komme til at stå meget delte, når en gennemgribende ændring gennemføres.

Det synes imidlertid at stå klart, at realeksamen i dens nuværende form vil forsvinde.

Forsøger man at se nogle år frem i tiden, må man konstatere, at der er ved at tegne sig konturer af en ny skole. Billedet er uklart og flimrende, men udviklingen er dog allerede nu så fremskreden, at man kan begynde at pege på visse realiteter.

Man øjner en 9- eller 10-årig skole, der må betegnes som udelt (se fig. 4). Ingen elev vil kunne blive fritaget for at modtage undervisning i alle 9 eller 10 år! - Denne skole vil specielt i de ældste klasser være stærkt linjedelt; én eller flere af disse linjer vil åbne adgang til gymnasiet (også gymnasiet vil sikkert ændre udseende i løbet af de nærmeste år), men det typiske for disse ældste klasser vil i øvrigt være, at eleverne i langt højere grad end nu "tilvælger" sig de enkelte fag.

Umiddelbart vil tegningen (fig. 4) give indtryk af en mere "primitiv" og enkel skoleopbygning. - Der er imidlertid ingen tvivl om, at den omtalte "tilvalgsskole" rent administrativt (bl.a. problemet med skemalægning) vil give meget store problemer.

Ganske interessant er det at konstatere, at udviklingen i retning af ovenfor skitserede skoleform netop i dette og forrige skoleår synes at have taget mere fart: - interessen for at dele eleverne efter 5. skoleår synes nu at være mindre end nogensinde før; dertil kommer, at et stadigt stigende antal elever fortsætter deres skolegang i 8. og 9. klasse! - og interessen for 10. skoleår er i år større end nogensinde!!

Måske er det betegnende for den seneste udvikling, at man f.eks. i Haderslev amt i år ikke sender 8. klasse ud i erhvervspraktik (også en nyskabelse fra 1958-loven, der

takket være erhvervenes velvilje muliggør, at den enkelte elev gennem 1 eller 2 uger kan sendes ud som "gæst" i en eller anden virksomhed, der har særlig interesse for vedkommende elev). - I stedet sender man 9. å r g a n g , hvilket vil sige 9. klasse og II real, ud i den omtalte erhvervspraktik. - Dette må sikkert betragtes som et forsøg på at nærme de to fløje i skolens overbygning til hinanden.

Denne artikels hovedsigte har været at trække visse hovedlinjer op og dertil pege på nogle tendenser i den aktuelle skoledebat.

Behovet for et positivt samarbejde mellem hjem og skole har i de senere år været større end nogensinde, og dette behov vil på ingen måde mindskes i de kommende år.

Med mindre opdragerne kan være enige om de mål, der skal opstilles, og de veje, man ønsker at følge i arbejdet, vil et godt resultat vanskeligt kunne nås. - Derfor er det meget afgørende, at både forældre og skole er vågne over for den udvikling, der allerede e r s a t i g a n g .

J. P. Sørensen.

D A G B O G

- Torsdag den 1. september: Amtslæge Eigil Nielsen afløser læge Rahbeck som skolelæge.
- Tirsdag den 6. september: Fagkonsulent Marius Riis, Haderslev på gymnastikinspektion.
- Fredag den 16. september: Skoleidrætsstævne.
- Tirsdag den 11. oktober: Forældredag.
- Torsdag den 13. oktober: Forældrekonsultation.
- Mandag d. 31. oktober til onsdag d. 2. november: Terminsprøver, 9. klasse.
- Onsdag den 9. november: Klasseforældremøde (5. klasserne). Over 75 % stemte for, at de to klasser videreføres udelt i 6. og 7. skoleår.
- Torsdag den 8. december: Elever fra 1. - 5. kl. i Haderslev for at se skolescenens forestilling "Gustav".

Skolen har haft besøg af: Skolemyndighederne fra Skodborg, seminarierektor Palle Schmidt, Esbjerg og repræsentanter for Haderslev fælleslærerråd.

SKOLENS KOR: Fredag den 2. september afholdt BREGNEBJERGSKOLENS kor sin første korprøve. Bortset fra een elev fra 9. klasse henter koret alle sine medlemmer fra skolens 3., 4. og 5. klasser. I alt medvirker 26 elever - 19 piger og 7 drenge. - Korets leder er lærer J. P. Sørensen.

SKOLEPATRULJEN: Den 23. august 1965 startede vi her på BREGNEBJERGSKOLEN en skolepatrulje med 15 af skolens ældste elever. Vi fandt ret hurtigt ud af, at dette tal var for lille og fik derfor uddannet yderligere 7 elever til at hjælpe med at varetage skolepatruljearbejdet. - Straks i begyndelsen af skoleåret 1966-67 så vi os nødsaget til at uddanne 15 nye, idet en del af "de gamle" enten havde forladt skolen eller mistet lysten til arbejdet. På nuværende tidspunkt tæller vores skolepatrulje 26 medlemmer fra 5., 8. og 9. klassetrinnet. Skolepatruljens arbejde består i at føre eleverne til og fra skole på en for alle parter betryggende måde, hvilket den udfører ved at sørge for, at børnene opfører sig korrekt i færdselen, og ved i særlig grad at hjælpe de yngste, så der ikke indtræffer færdselsulykker. Det er et stort ansvar at lægge på så unge skuldre; men vi støtter fra skolens side, så godt vi kan, disse elever i deres arbejde, der er til gavn for dem selv og til betryggelse for både hjem og skole. Patruljeinstruktør er Gunnar Mølgård Laustsen.

Torsdag den 22. december: Juleafslutning. Pastor W. Jessen og skolens kor medvirker.

Fredag den 6. januar: Første skoledag efter juleferien.

Onsdag den 11. januar
kl. 19.30: Elev-/forældremøde, 9.a og 9.b. Amtsskolekonsulenten og erhvervsvejlederen belyser problemerne omkring uddannelsen efter det 9. skoleår.

Mandag den 16. januar
kl. 19.30: Klasseforældremøde, 8.a.

Torsdag den 19. januar
kl. 19.30: Klasseforældremøde, 8.b.

1. februar til 3. februar (incl.) fra kl. 8 til 9: Indskrivning af elever til de nye 1. klasser.

6. og 7. februar: Fastelavnsferie.

Fredag den 17. februar: Forældredag.

Mandag den 20. februar: Forældrekonsultation fra kl. 18.30 til kl. 19.30.

Skolefest på Skrydstrup Forsamlingsgård:

Fredag den 24. februar, eftermiddag: - for 1. og 2. klasserne.

Lørdag den 25. februar, eftermiddag: - for 3., 4. og 5. klasserne.

Lørdag den 25. februar, aften: - for 8. og 9. klasserne samt I realklasse.